

- Özne-Yüklem Uyumsuzluğu
- Öge Eksikliği

- Çatı Uyuşmazlığı

1. Bir cümlede, özne insansa cümlenin yüklemi tekil veya çoğul olabilir. Ancak özne insan dışında bir varlıksa yüklem kesinlikle tekil olmalıdır.

Aşağıdakilerden hangisinde bu kurala aykırı bir cümle verilmiştir?

- A) Karıncalar yerdeki kırıntıları yuvalarına taşıdılar.
 B) Kuşlar, cami avlusunun bir parçası gibi duruyor.
 C) Çocuklar, bir saattir dışarıda top oynuyorlar.
 D) Polisler, parktaki şüpheliyi kısıvrak yakaladı.
2. **Aşağıdakilerin hangisinde özne-yüklem uyumsuzluktan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?**
- A) Ben ve Selma daha önce bu konu anlatmıştık.
 B) Arkadaşlarım ve ben cuma günü buluşacağım.
 C) Yücel, Oya ve sen kitaptaki ilk bölüme çalışın.
 D) Sen ve kardeşin bizimle gelmek ister misiniz?

3. Şiirleri Eymen ve sen okursun.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "Ve" bağlacının yerine virgül işareti koyularak
 B) "Sen" ve "Eymen" kelimeleri cümle içinde yer değiştirilerek
 C) "Okursun" kelimesi "okursunuz" olarak değiştirilerek
 D) "Şiirleri" kelimesi "okursun" yüklemine önüne getirilerek

4. Öğretmenimizi çok severdik ve laf söyletmezdik.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne-yüklem uyumsuzluğu
 B) Tamlama yanlışlığı
 C) Gereksiz sözcük kullanımı
 D) Yer tamlayıcısı eksikliği

5. **Aşağıdaki kural-örnek eşleşmelerinden hangisi yanlıştır?**

KURAL	ÖRNEK
A) Özne, birinci tekil kişi olursa ve yanında bir kişi daha bulunursa yüklem birinci çoğul kişiyle uyumlu olarak çekimlenmelidir.	Ben ve annem köye gideceğiz.
B) İnsan dışındaki varlıklar özne olduğunda, yüklem her zaman tekil biçimde kullanılır.	Balinalar, avlanmak için serin sulara açıldı.
C) İnsan dışındaki varlıklara insana özgü nitelikler yüklenmiş ise özne çoğul olduğunda yüklem hem tekil hem de çoğul olarak kullanılabilir.	Yıldızlar yine hüznü şarkılar söylüyorlar.
D) "Hiç kimse" ve "hiçbiri" gibi özneler kullanıldığında, yüklem mutlaka olumsuz biçimde olmalıdır.	Herkes yazardan imza almak için bekliyordu.

6. I. İnsanların zamanında susmasını bilmesi gerekir.
 II. Önce araba süslenip sonra düğüne gideceğiz.
 III. Tüm tarla ekilip bereketli yağmurları bekledi.
 III. Paramız azaldı, biraz biriktirmemiz gerekiyor.

Numaralanmış cümlelerin aynı sebepten kaynaklanan anlatım bozuklukları bulunmaktadır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III   D) II ve IV

7. Ablam yerleri, ben camları sildim.
Aşağıdakilerden hangisinde bu cümledekiyle aynı türden bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) İster evde kal ister bizimle gel, seçim senin.
- B) Arkadaşım sinemaya gitti, ben ise tiyatroya.
- C) Bu konuda hem suçlusun hem de güçlüsün.
- D) Başvuru sonuçlarımız hâlâ belli olmadı daha.

8. Sıralı ve bağlı cümlelerdeki nesne eksiklikleri anlatım bozukluklarına sebep olur. Örneğin, "Aklımdaki planları dostlarıma anlatır ve ikna ederim." cümlesinde "Kimi ikna ederim?" sorusunun açıklayıcı olan "onları" nesnesi eksik olduğundan bir anlatım bozukluğu yapılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde nesne eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) Arkadaşım tavsiye ettiğim filmi izledi ve filme çok güldü.
- B) Erkenden evine geldi ve okulda verilen ödevleri yapmaya başladı.
- C) Kardeşime kırıcı sözler söyledim ve istemeyerek ağlattım.
- D) Talihi ve şansını yaver gitmediği için işlerini bir türlü düzeltmedi.

9. "Yoldaki karlar temizlenecek ve tekrar trafiğe açılacak." cümlesinde özne eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır. "Trafiğe açılacak olan ne?" sorusunun cevabı olan "yol" öznesi cümleye yazılmamış ve anlatım bozukluğuna neden olmuştur.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Herkes ona saygı duyuyor, onun yanında izinsiz konuşmuyordu.
- B) Deneyimiz bu sefer kesinlikle başarılı olacak galiba.
- C) Ödevlerimi not defterime yazdım ve eve gelince yaptım.
- D) Yaban kazları kışın birçok kuş gibi sıcak ülkelere göç ederler.

10. Bütün şahitleri dinleyip duruşmaya devam edildi.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "Devam edildi" ifadesi "devam edilecek" biçiminde değiştirilerek
- B) "Bütün şahitleri dinleyip" ifadesi yüklemden önce getirilerek
- C) Cümleye "mahkeme salonunda" yer tamlayıcısı eklenerek
- D) "Şahitleri dinleyip" ifadesini "şahitler dinlenip" biçiminde değiştirilerek

11. Çatı uyumsuzluğu, bir cümlede fiilimsi ile cümle yüklemine etken ve edilgenlik bakımında uyumsuz olmasıdır. Örneğin, "Ödevler düzenli yapıldığında yüksek not alırsın." cümlesinde, cümlenin fiilimsisi olan "yapıldığında" ifadesi edilgenken cümlenin yüklemi olan "alırsın" ifadesi etkindir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde çatı uyumsuzluğundan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) Büyüklerini çok sever, her bayramda ziyarete gider.
- B) Konuyu seninle tekrar yeniden gözden geçirelim.
- C) Bugün kütüphaneye gidilip oradan kitap alacağız.
- D) Ben, sen ve Mete yarın aynı saatte yine burada olacak.

12. Bütün üzüm toplandı bir kazanda kaynadı.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öge eksikliği
- B) Tamlama yanlışlığı
- C) Bağlaç yanlışlığı
- D) Çatı uyumsuzluğu